

Istraživanje Privredne komore Crne Gore o deficitarnim ICT zanimanjima

PODGORICA - Korona virus je protutnjao svijetom, promijenio navike i slobodu kretanja, ali i potpuno promijenio tržište rada. Naime, dok većina preduzeća pa i određenih profesija trpi velike gubitke, jer su onemogućeni u obavljanju svojih djelatnosti, neka druga zanimanja postaju dodatno tražena.

Situacija sa pandemijom novog virusa kovid-19 dodatno je ukazala na neophodnost digitalizacije ne samo crnogorskog obrazovnog sistema, već i cjelokupnog poslovnog i društvenog života i rada. Čini se da mogu opstati samo oni koji brzo prihvate inovaciju u ovom smjeru.

Budući da je digitalizacija poslovanja u ekspanziji, a samim tim i broj korisnika digitalne tehnologije, očekivanja su da će posjedovanje digitalnih znanja i vještina, odnosno digitalnih kompetencija, biti sve veća, ako ne i dominantna potreba na tržištu rada.

U bliskoj budućnosti, prema brojnim istraživanjima i mišljenju eksperata, na tržištu rada će najtraženiji biti stručnjaci iz oblasti IT, dok će pravnike i ekonomiste potisnuti ljudi sa srednjim obrazovanjem – bravar i vodoinstalateri.

DODATNA ZNANJA

Deficitarnim zanimanjem može se smatrati ono zanimanje za koje je tražnja veća od ponude, u određenom periodu i na konkretnom području.

Poslodavci su i ranijih godina, pored osnovnog zanimanja, sve više tražili i dodatna znanja i vještine, kako što su znanje stanih jezika, računara, položaj stručni ispit i posjedovanje određenih licenci (računovođe, arhitekta, programeri, inženjeri...), tako da se često dešavalo da za pojedina zanimanja istovremeno postoji i

Manjak inženjera, dizajnera, administratora, program menadžera, programera..

Lista deficitarnih kadrova je dugačka, a među njima se izdvajaju sistem inženjeri, administratori i integratori, database inženjeri, program i projekt menadžeri, programeri, dizajneri, BigData analitičari, programeri vještačke inteligencije i virtuelne realnosti, inženjeri kvaliteta i brige o korisnicima i drugi

deficit (za lica bez dodatnih znanja i vještina) i suficit (za lica sa dodatnim znanjima i vještinama).

Analiza deficitarnosti zanimanja je kompleksna, mora se razmatrati sa više aspekata: sa makro, regionalnog i mikro nivoa, a zatim i sa aspekta jaza između znanja i vještina koje nezaposleni posjeduju i znanja i vještina koje traže poslodavci. Lista deficitarnih kadrova je velika, a među njima se izdvajaju sistem inženjeri, administratori i integratori, database in-

DIGITALIZACIJA POSLOVANJA U EKSPANZIJU: Deficitarna zanimanja

ženjeri, program i projekt menadžeri, programeri, dizajneri, BigData analitičari, programeri vještačke inteligencije i virtuelne realnosti, inženjeri kvaliteta i brige o korisnicima i drugi.

Istraživanje Privredne komore Crne Gore o deficitarnim zanimanjima ICT profila je pokazalo da su anketirani rukovodioci kompanija koje posluju u ICT sektoru djelimično zadovoljni vještinama i kompetencijama svojih zaposlenih (56,8 odsto). Potpuno je zadovoljno 40,5

odsto anketiranih, a nezadovoljno tek 2,7 odsto rukovodioca.

- Potrebu za zapošljavanjem novih kadrova iskazalo je 86,5 odsto poslodavaca. Većina ICT kompanija imaju poteškoća da nađu odgovarajući stručni kadar na crnogorskom tržištu rada - navedeno je u saopštenju PKCG o predstavljanju istraživanja o deficitarnim ICT zanimanjima.

NESKLAD

Kako pokazuje istraživanje na evidenciji nezaposlenih na-

više je lica sa srednjoškolskim zanimanjima (III i IV stepen stručne spreme) - 21.252 ili 45,85 odsto, zatim lica sa prvim i drugim stepenom stručne spreme - 15.480 ili 33,40 odsto.

Po zanimanjima, najviše je maturanata gimnazije - 1.254, prodavaca (III stepen stručne spreme) - 1.098, ekonomskih tehničara - 669, kuvara jednostavnih jela - 661, (kelnera III stepen stručne spreme) - 615.

Nesklad na tržištu rada

nameće potrebu realizacije niza programa u cilju usklađivanja tih odnosa, odnosno, prilagođavanje ponude tražnji radne snage. U tom smislu, posebno treba istaći važnost programa obrazovanja i osposobljavanja (dokvalifikacija, prekvalifikacija, ili specijalizacija), koji se realizuju saglasno aktuelnim odnosima između ponude i tražnje, potrebama zahtjevima poslodavaca ili pokazanom interesovanju nezaposlenih lica. To dodatno potencira i okolnost što poslodavci sve više, uz osnovno zanimanje, stečeno redovnim obrazovanjem, traže dodatna znanja i vještine.

Promjene u sistemu formalnog obrazovanja ostvarene u funkciji njegovog prilagođavanja novoj privredno-ekonomskoj strukturi nijesu dovoljne da se brzo i kvalitetno odgovori na novonastale zahtjeve za radnom snagom, jer se veliki sistem formalnog obrazovanja, sporije mijenja i prilagođava promjenama na tržištu rada koje su dinamičnije.

Stoga, uspostavljanjem sistema neformalnog obrazovanja, kao dopune i korektiva formalnom obrazovanju, na duži rok, može se efikasnije odgovoriti zahtjevima tržišta. **N.K.**

Od izbijanja epidemije kovid-19, nezaposlenost u Crnoj Gori porasla je više od 30 procenata

Trgovina i uslužne djelatnosti najpogodniji sektori

PODGORICA - Na evidenciji nezaposlenih Zavoda za zapošljavanje Crne Gore trenutno se nalazi više od 46.000 nezaposlenih lica.

Na dan uvođenja mjera za suzbijanje epidemije novog virusa kovid-19, 15. marta ove godine, na evidenciji Zavoda je bilo registrovano 35.466 nezaposlenih lica, što znači da je došlo do povećanja nezaposlenosti više od 30 procenata. Najveći broj evidentiranih na birou rada, više od 9.000, je upravo u prethodnih osam mjeseci ostao bez posla.

U trgovini na veliko i malo,

popravka motornih vozila i motocikala 1.399 lica, usluge smještaja i ishrane 903, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti 633.

Sa druge strane, prema povratnim informacijama dobijenim od Poreske uprave Crne Gore, u prvih deset mjeseci 2020. godine, zaposlenje je dobilo 11.527 lica sa evidencije nezaposlenih Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

Najviše su zapošljavani srednjoškolski sa četvrtim stepenom stručne spreme - 4.074 ili 35,34 odsto, zatim, visokoškolski sa VIII stepenom stručne spreme 3.941 ili 35,01 i

srednjoškolski sa trećim stepenom stručne spreme - 1.574 ili 13,65 odsto.

Najviše zapošljavanja je bilo u Podgorici - 3.235 ili 28,06 odsto, zatim u Bijelom Polju 1.062 ili 9,21 odsto, Nikšiću 1.006 ili 8,73 odsto, Budvi 843 ili 7,31 odsto.

Najviše zapošljavanja je bilo u obrazovanju - 2.150 ili 18,65 odsto, trgovini na malo i veliko, popravci motornih vozila - 1.855 ili 16,09 odsto, na poslovima usluga smještaja i ishrane 1.440 ili 12,49 odsto, zatim administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima - 1.152 ili 9,99 odsto. **N.K.**

PANDEMIJA NIJE OBESHABRILA POSLODAVCE: Visokoškolski

Rekordno interesovanje za devetu generaciju Programa stručnog osposobljavanja

Poslodavca dobilo 3.165 visokoškoolaca

PODGORICA - Priliku za stručno osposobljavanje, u devetoj generaciji, dobilo je 3.165 lica sa stečenim visokim obrazovanjem, bez radnog iskustva u nivou obrazovanja. Oni su upareni sa izabranim poslodavcima.

Za učešće u programu stručnog osposobljavanja ove godine prijavljeno je gotovo 3.500 visokoobrazovanih. Drugi krug prijavljivanja potencijalnih korisnika počeo je danas i traje do nedjelje. Pravo učešća imaju samo već prijavljeni, njih 293, koji u prvom krugu nijesu dobili poslodavca ili okončali prijavu.

Poslodavci su ove godine ponudili više od 12.500 radnih mjesta.

Sudeći po brojkama moglo bi se zaključiti da epidemija novog virusa Covid 19 nije obeshabрила ni poslodavce, koji su ove godine oglašili najviše upražnjenih mjesta do sada, niti buduće korisnike.

Lista korisnika devete generacije Programa stručnog osposobljavanja zvanično je objavljena i nalazi se na sajtovima Zavoda za zapošljavanje, eUprave, Uprave za kadrove i Ministarstva prosvjete.

Podsjetimo, pravo na stručno osposobljavanje imaju osobe sa

stečenim visokim obrazovanjem, bez radnog iskustva sa visokim obrazovanjem, i koje su na evidenciji nezaposlenih. Stručno osposobljavanje svršenih studenata traje devet mjeseci tokom kojih oni obavljaju praksu kod poslodavaca a priznaje se kao radno iskustvo u trajanju od 12 mjeseci. Svak korisnik ima pravo na mjesečnu naknadu u visini polovine prošlogodišnje prosječne plate u Crnoj Gori. Po završetku programa korisnici imaju mogućnost polaganja odgovarajućeg stručnog ispita sa stečenim visokim obrazovanjem.

Kroz prethodne programe više od polovine korisnika programa je ostalo da radi kod istog ili našlo posao kod drugog poslodavca.

Program zvanično počinje 15. januara i traje do 15. oktobra 2021. godine. **N.K.**

POVEĆANJE NEZAPOSLENOSTI: Trgovina pogodena